

Kils kommun

kommun@kil.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Sannerudsskolan 7-9
i Kils kommun

Uppföljning av tillsyn i Sannerudsskolan 7-9

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Kils kommun under våren 2019. Skolinspektionen fattade den 23 september 2019 beslut efter tillsyn för Sannerudsskolan 7-9. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Kils kommun inkom med den 14 februari 2020 samt den 8 januari 2021. På grund av rådande pandemi och andra omständigheter har ärendet inte kunnat följas upp förrän under vårvintern 2021. Uppföljningen gjordes den 2, 4, 5 samt 9 februari 2021, genom ett flertal digitala intervjuer med elever, lärare, representanter för skolenhetens elevhälsa samt rektor. Huvudmannen har underrättats om och yttrat sig över det underlag som ligger till grund för Skolinspektionens beslut.

De omständigheter som råder med anledning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Skolinspektionen har i detta beslut satt tidsfristen, inom vilken åtgärderna ska vidtas, med hänsyn till rådande omständigheter.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de kvarstående bristerna.

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende de brister där Skolinspektionen, trots konstaterade brister, avstår från att ingripa och avseende de brister som Skolinspektionen bedömer har avhjälpits.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kils kommun att **senast den 30 november 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande. Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten (påtalad brist) samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan under rubriken *Motivering till föreläggande*.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Kils kommun inte uppfyller författningskraven avseende att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utredning sker omgående beträffande de elever som stått i kö sedan höstterminens början för att utredas för sitt eventuella behov av särskilt stöd. Efter att utredningen är gjord, ska rektorn eller den personal som rektorn delegerat ansvaret till, ta ställning till om eleven ska ges särskilt stöd. Om en utredning visar att en elev inte behöver särskilt stöd ska detta dokumenteras i ett beslut om att åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Om utredningen visar att en elev behöver särskilt stöd ska detta dokumenteras i ett åtgärdsprogram (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

- Rektorn ska se till att samråd sker med elevhälsan vid utredning av en elev i behov av särskilt stöd, om det inte är uppenbart obehövt. Samråd med den i elevhälsan som har specialpedagogisk kompetens får bara avstås från i undantagsfall (3 kap. 7 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Motivering till föreläggande

Skolinspektionens tidigare beslut

I Skolinspektionens beslut den 23 september 2019 bedömde Skolinspektionen att elevers behov av särskilt stöd inte utreddes skyndsamt på Sannerudsskolan 7-9, vilket innebar att det fanns en risk att elever på skolan inte fick det särskilda stöd som de har rätt till. Det framkom att det saknades tillräcklig tillgång till nödvändig kompetens för att utredningarna skulle genomföras på det sätt och med den skyndsamhet som författningarna kräver.

Skolinspektionen förelade huvudmannen i beslutet att senast den 14 februari 2020 vidta åtgärder med anledning av bristen och att senast samma dag redovisa dessa skriftligen till Skolinspektionen.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder

I den redovisning som inkom till Skolinspektionen den 14 februari 2020 samt i den kompletterande redovisningen som inkom den 8 januari 2021 uppger huvudmannen att åtgärder genomförs och planeras för att elever i behov av särskilt stöd ska utredas skyndsamt. Av huvudmannens redovisning framgår att det gjorts förändringar i organisationen med syfte att utreda elever i behov av särskilt stöd skyndsamt. Huvudmannen skriver att detta bland annat har skett genom att elevhälsans möten har utökats och att de omfattar tre timmar per vecka. I samband med elevhälsomöten har pedagogerna möjlighet att boka tid för att få konsultation, om exempelvis att intensifiera extra anpassningar, alternativt påbörja utredningar av särskilt stöd. Huvudmannen skriver vidare i sin redovisning att det i januari 2020 infördes ett tvåläraarsystem för årskurs 9 i ämnena svenska, engelska och matematik, där syftet var att i högre grad skapa möjlighet att genomföra extra anpassningar. Därutöver skriver huvudmannen att skolenheten har tagit fram en modell för återkoppling där dokumentation om vad som beslutats på elevhälsomöten delges till varje arbetslag.

Huvudmannen anger vidare att de inte har någon specifik mätmetod utan följer elevernas måluppfyllelse på individ, grupp och skolenhetsnivå. Analyser görs av terminsbetyg och slutbetyg och huvudmannen anger att de förutsätter att det finns en koppling mellan bra anpassningar och ett bra stödarbete som

visar att andelen streck och F har minskat. Vidare anger huvudmannen i sin redovisning att arbetet med förbättringar och utvärderingar av elevhälsoarbetet fortfarande pågår och som resultat kan huvudmannen konstatera att antal elever med "något behov" har halverats sedan våren 2018.

Skolinspektionens uppföljning

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektor framgår att det saknas fungerande rutiner för arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, men att elevhälsan nu bland annat tar fram blanketter för dokumentation av de extra anpassningar som bestäms för eleverna samt hur anmälan till rektorn om en elevs behov av utredning av särskilt stöd ska ske. Lärare, representanter för elevhälsan samt rektor berättar i intervju att de på skolenheten ännu inte hittat några fungerande former för hur de ska gå tillväga när de anmäler en elevs behov av utredning av särskilt stöd till elevhälsomötet, samt att det saknas fungerande rutiner kring arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd på skolenheten. Lärare säger också att förtydligande kring sammantaget tillvägagångssätt för hantering av extra anpassningar och särskilt stöd är skolans största utvecklingsområde. Lärare uttrycker att de inte alltid vet vilka extra anpassningar som gjorts för eleverna och hur de följs upp. Därtill är det enligt lärarna inte tydligt för dem vilken funktion som ska anmäla elever till elevhälsomöten om det finns en oro kring att de riskerar att inte uppnå kunskapskraven. En lärare beskriver att det är otydligt om det är respektive elevs mentor som ska göra en anmälan till elevhälsomötet eller om det är respektive undervisande lärare. Hen beskriver vidare med ett exempel att hen i rollen som mentor har elever som får F i betyg i ett antal ämnen och att det kan handla om elever som enligt läraren har läs- och skrivsvårigheter och att hen inte vet vilken funktion som ska driva dessa elevärenden i förhållande till elevhälsomötena. Representanterna för elevhälsan uppger att det inte alltid är tydligt om arbetet med extra anpassningarna följs av lärarna och justeras vid behov och de beskriver att de i elevhälsan behöver ett bättre underlag i de elevärenden som anmäls. Det finns enligt elevhälsans representanter exempel på elever som går i årskurs 9 som inte har fått extra anpassningar under sin skolgång, trots att det påtalats att eleven har svårigheter som fortgår. De berättar vidare att blanketter nu tas fram för att tydliggöra vilka extra anpassningar som ska genomföras per elev och att dessa omfattar undervisningen för elevens samtliga undervisande lärare. Rektorn säger att det i verksamheten finns en otydlighet i att anmäla till rektorn när en elev inte befaras nå målen trots extra anpassningar och han bekräftar representanterna för elevhälsans uppgifter att det för detta ändamål tas fram blanketter för att förtydliga hur lärarna ska gå tillväga och vilka extra anpassningar som ska göras. Det behöver enligt rektorn bli tydligt att lärarna måste ha gjort extra

anpassningar innan de anmäler ett elevärende och lärares arbete med extra anpassningar ska finnas med som underlag inför utredningarna, säger rektorn.

Av intervjuer med representanter för elevhälsan och rektorn framgår att det, i vart fall, finns fyra elever som ska utredas för sitt behov av särskilt stöd där utredningen inte sker skyndsamt. Representanterna för elevhälsan berättar att det finns fyra elever i kö som väntat på utredning sedan början på höstterminen 2020. De uppger också att det finns fem andra elever i kö som behöver genomgå språkutredningar. Även rektorn berättar i intervju att det finns flera elever som står i kö för olika utredningar, förutom de fyra elever som ska utredas för särskilt stöd, finns det åtta elever med hög frånvaro som kuratorn ska utreda. Såväl lärare, representanterna för elevhälsan och rektorn uppger att de bedömer att alla elever med behov av särskilt stöd, inte erbjuds detta i dagsläget.

Av intervjuer med representanter för elevhälsan framgår att de inte hinner med att utreda elevers behov av särskilt stöd skyndsamt. Skälet är att deras tid inte räcker till, att underlag inför utredning saknas och att det tar extra tid när externa myndigheter är inblandade. Lärarna uppger att elevärenden "fastnar" hos elevhälsan och tar lång tid samt att de inte känner till orsakerna till detta. Någon lärare säger att det blir flaskhalsar i elevhälsans arbete eftersom det saknas personal i elevhälsan. Representanterna för elevhälsan uppger att en av anledningarna till att utredningar inför eventuellt beslut om särskilt stöd inte sker skyndsamt, är att de som personal i elevhälsan har tidsbrist. De säger vidare att många av de elevärenden de hanterar är komplicerade och innefattar kommunikation med andra myndigheter som exempelvis Barn- och ungdomspsykiatri (BUP). Därutöver saknas det i en del elevärenden utredningar från elevernas tid i låg- och mellanstadiet vilket innebär att de ibland på skolenheten får börja från början för att ta reda på elevernas behov när eleverna kommer till skolenheten. De säger att specialpedagogen på skolenheten har ett stort arbete att göra, och att elevhälsopersonalens tid sammantaget inte räcker till när de också har i uppdrag att arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Rektorn uppger även att det finns behov av att göra förbättringar i verksamheten för att utredningar ska ske skyndsamt när de anmäls till elevhälsomötet. Han säger att hastigheten i utredningarna behöver bli högre och det måste bli tydligare när en lärare ska anmäla ett elevärende till elevhälsomötet samt de måste ha gjort extra anpassningar innan de anmäler. Rektorn uppger också, liksom elevhälsans representanter, att många elevärenden är komplicerade och att det bland annat kan handla om samverkan med andra aktörer som exempelvis andra myndigheter.

Rättslig reglering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap 7 § skollagen). Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektor. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).¹

Enligt läroplanen har rektorn ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i arbetet med särskilt stöd på Sannerudsskolan 7-9. Elevers behov av särskilt stöd utreds fortfarande inte skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt. Utredningen visar att det saknas fungerande

¹ 3 kap. 9 § skollagen anges i sin lydelse i SFS 2018:1098. Paragrafen har ändrats genom SFS 2020:605 som ska tillämpas första gången på utbildning och annan verksamhet som påbörjas efter den 30 juni 2021.

rutiner för arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, vilket påverkar arbetet på skolenheten negativt. Elevhälsan tar dock fram blanketter för dokumentation av de extra anpassningar som bestäms för eleverna samt hur anmälan till rektorn ska ske om en elevs behov av utredning av särskilt stöd. Ett flertal elever som behöver utredas för bland annat särskilt stöd har dock anmälts till rektorn/elevhälsomötet/elevhälsan för utredning av elevens behov av särskilt stöd, vilket åstadkommit en kö hos elevhälsan. Det innebär att utredningen inte sker skyndsamt då framför allt tiden för elevhälsan inte räcker till. Det finns bland annat fyra elever som har väntat på utredning sedan början av höstterminen. Detta sammantaget innebär att elever som är berättigade till särskilt stöd riskerar att inte få det stöd de är i behov av för att uppnå kunskapsmålen, vilket också bekräftas av lärare, elevhälsan och rektorn. Den brist som konstaterades i Skolinspektionens tidigare beslut kvarstår därmed.

Motivering till val av verktyg

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Eftersom verksamheten vid Sannerudsskolan 7-9 inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Kils kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Studiero

Bedömning av brist

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att Kils kommun fortfarande inte uppfyller författningskraven avseende att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Skolinspektionen bedömer dock att det med hänsyn till omständigheterna i ärendet finns särskilda skäl mot ett ingripande och avstår därför från att ingripa med stöd av 26 kap. 12 § 3 skollagen (2010:800). Skolinspektionen förutsätter dock att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa denna brist.

Motivering till bedömning av brist***Skolinspektionens tidigare beslut***

I Skolinspektionens beslut den 23 september 2019 bedömde Skolinspektionen att inte alla elever på Sannerudsskolan 7-9 tillförsäkrades en skolmiljö som präglas av studiero. Vid tillsynen framkom att flera elever saknade studiero, då det fanns elever som pratade högt, sprang runt i klassrummet eller spelade musik ljudligt vilket inte upphörde trots lärares tillsägelser. Det fanns också klasser där arbetet med att upprätthålla studieron försvårades genom att inte alla lärare följde de trivselregler som bestämts på skolan. Skolinspektionen förelade huvudmannen i beslutet att senast den 14 februari 2020 vidta åtgärder med anledning av bristen och att senast samma dag redovisa dessa skriftligen till Skolinspektionen.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder

I den redovisning som inkom till Skolinspektionen den 14 februari 2020 samt i den kompletterande redovisningen som inkom den 8 januari 2021, uppger huvudmannen att åtgärder genomförs och planeras för att öka studieron på skolenheten. Bland annat framgår av huvudmannens redovisning att all personal går en utbildning i "Lärande för specialpedagogik", vilket enligt huvudmannen ger dem högre beredskap för att bemöta elever. Vidare skriver huvudmannen att skolenheten från januari 2020 har infört ett tvåläraarsystem i ämnena svenska, engelska och matematik för årskurs 9, vilket uppges ha påverkat möjligheten att skapa studiero för eleverna. Vidare har det genomförts en utvärdering på skolan som har visat att mobiltelefoner skapat oro på lektionerna. Med anledning av detta har beslut fattats om att skolan ska vara mobilfri, vilket enligt huvudmannen påverkat studieron positivt. Det har också genomförts en tjänstefördelning som innebär att lärarna undervisar mer i sitt arbetslag vilket ökar möjligheterna för lärarna att möta eleverna på bättre sätt genom gemensamma lektionsstrukturer samt att delge varandra tips och idéer. Huvudmannen skriver vidare att enligt skolans elevenkät från hösten 2019 svarar 50 procent av eleverna att studieron är positiv, men i fritextsvaren efterfrågar eleverna att lärarna är mer aktiva och tar ett större ledaransvar i klassrummet. I skolans senaste elevenkät från hösten 2020 finns fortfarande kvar en efterfrågan från eleverna på ett tydligare ledarskap i klassrummet, skriver huvudmannen, och tillägger att de kommer fortsätta med att förbättra studieron genom att utveckla undervisningen, lärmiljön och det pedagogiska ledarskapet. Vidare anges att rektorn har ansvar att följa upp arbetet med att förbättra studieron och att det görs med en trivselenkät och genom att följa upp elevernas måluppfyllelse. Rektorn har också ett ansvar att följa upp lärarlagens arbete med att ha en tydlig pedagogik, trivselregler, gemensamma rutiner för

uppstart och avslut på lektioner samt att följa upp lärmiljön, skriver huvudmannen.

Skolinspektionens uppföljning

Vid Skolinspektionens digitala intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan samt rektor framgår att det fortfarande finns brister i studieron för elever på Sannerudsskolan 7-9. Av intervjuer med elever framgår att det medför att vissa av dem har svårare att tillgodogöra sig undervisningen. Representanterna för elevhälsan, lärare samt rektorn upplever att det är lugnare på skolan detta läsår än tidigare läsår, men att studieron varierar mellan klasserna. Några lärare tillägger att det är särskilt i årskurs 9 som studieron förbättrats sedan ett tvåläraarsystem infördes hösten 2020. En stor andel av eleverna som intervjuas berättar dock att det är stökigt på lektionerna. Eleverna berättar att när det inte är studiero pratar elever i stället för att fokusera på vad läraren säger, det spelas hög musik på datorerna och elever stör vid lärarnas genomgångar. Elever går också ofta runt i klassrummet och några elever går ut och in i klassrummet under lektionerna. Rektorn berättar att han fått reda på att elever springer in och ut i klassrummen, och att detta exempelvis innebär att elever som inte fungerar i grupprum, ändå befinner sig där. Lärarna ger också i intervjun exempel på att när det inte är studiero, pratar elever om annat än skolarbete på lektionerna och de spelar spel på sina datorer och får inget skolarbete gjort. Lärarna får då använda sin energi till att hålla ordning i klassen då elever som stör annars drar med sig fler elever som påverkar studieron negativt, säger någon lärare. Representanterna för elevhälsan uppger att många elever berättar i individuella samtal att det är stökigt och rörigt i klassrummen och att det finns konflikter mellan elever och lärare som påverkar studieron. Lärarna gör olika för att komma till rätta med studieron, och det beror mycket på vilken lärare de har, om det är lugnt eller stökigt under lektionerna, säger eleverna. Några andra elever säger att en del lärare försöker hålla ordning, och en del blir irriterade och arga och då struntar eleverna i vad de säger, men då tycker eleverna att det är ännu roligare att busa och då ger lärarna upp. Ytterligare några elever berättar att då lärarna tappar koncentrationen på undervisningen till följd av brist på studiero, går det ut över de elever som vill tillgodogöra sig undervisningen. Dock ger några elever exempel på lärare som agerar på ett sätt så det blir lugnt och ordning i klassen och fullföljer det hen säger. Studieron har inte blivit bättre i jämförelse hur det var i tidigare årskurs, säger några elever. Några andra elever säger att de kan koncentrera sig ändå trots att det är stökigt, men det varierar beroende på hur stökigt det är, vilken lärare det är, hur motiverade de är eller om det är intressanta lektioner.

Av intervjuer med elever, lärare och representanter för elevhälsan framgår att rektorn har beslutat om flera åtgärder och regler/förhållningssätt för att skapa studiero, men att alla regler inte alltid efterföljs av lärare och elever. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan samt rektor framkommer att det pågår ett arbete för att öka studieron. Flera lärare berättar i intervju att de deltar i utbildningen "Specialpedagogik för lärande" där bland annat ledarskap i klassrummet behandlas. Några lärare säger att sedan ett tvålärarsystem infördes i årskurs 9 hösten 2020 är studieron bättre i årskurs 9 jämfört med föregående läsår. Några lärare säger att de diskuterat och har en samsyn om hur man startar upp och avslutar lektioner, samt hur de ska gå tillväga för att tydliggöra syfte och mål med undervisningen, vilket förväntas bidra till att det blir lugnare i klasserna. Några andra lärare har i sitt arbetslag börjat arbeta med en konsekvenstrappa för de elever som stör under lektionerna. Som hjälpmedel för att komma tillrätta med studieron finns skärmar, hörselkåpor, hörlurar, sittkuddar samt frostad film till fönstren i arenorna. Lärarna och eleverna berättar också att skolan har gemensamma trivselregler där bland annat mobilförbud på lektionerna ingår, men elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektor medger att mobilförbudet inte alltid efterföljs. Rektor medger i intervju att inte alla lärare följer de åtgärder som är tänkta att bidra till en bättre studiero. Han säger att studieron påverkas mycket av elevernas möjlighet att motivera sig för sitt lärande, om de inte är motiverade så kommer man inte till rätta med studieron. Rektorn säger vidare att han pratat med lärarna om att de inte följer vissa av de beslutade åtgärderna, men att han tror att följsamheten fallerar på grund av att syftet med åtgärderna inte är tydliga. Användandet av skärmar som en extra anpassning, används till exempel inte av lärarna. Han säger att de lärare som brister mest när de gäller att följa de gemensamma åtgärderna som finns om uppstart, avslut, hur lärarna möter eleverna osv, är de lärare som trots allt har lättare att skapa studiero i undervisningen, då handlar det inte om att få en gemensam struktur. Rektorn medger att det finns ett behov av att förtydliga förhållningssätten kring vad som är viktigt och att det är en ledarskapsfråga.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero (5 kap. 3 § skollagen). I förarbetena till bestämmelsen (5 kap. 3 § skollagen) anges att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Vidare anges att det förebyggande arbetet är centralt, och att det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. En viktig förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan. Det kräver ett aktivt

värdegrundsarbete där grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rutiner för att säkerställa samverkan och kommunikation mellan elever, lärare och annan personal är också centrala inslag i det förebyggande och långsiktiga arbetet. (Prop. 2009/10:165, s. 319 och 320).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elever fortfarande inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas studiero. Utredningen visar att det fortfarande är bristande studiero på lektioner. Elever pratar och stör vid lärarnas genomgångar i stället för att fokusera på vad läraren säger. Elever går runt eller ut och in i klassrummet under lektionerna, spelar hög musik eller spel på datorerna istället för att ägna sig åt skolarbetet på lektionerna. Allt detta bidrar till brister i studieron, vilket också medför att vissa elever har svårare att tillgodogöra sig undervisningen. Huvudmannen och rektorn har vidtagit ett flertal åtgärder för att komma tillrätta med den bristande studieron, bland annat utbildning för lärarna och tvälärarsystem i årskurs 9, samt gemensamma riktlinjer/förhållningssätt såsom mobilfri skola och hur lektioner ska börja och avslutas. Det framgår dock av utredningen att exempelvis de nämnda gemensamma riktlinjerna/förhållningssätten inte tillämpas av alla lärare och elever. De åtgärder som vidtagits hittills avseende studieron har inte lett till att skolenheten kommit tillrätta med den aktuella situationen och alla elever har fortfarande inte en studiemiljö som präglas av studiero, vilket strider mot skollagens krav.

Motivering till avstående från ingripande

Skolinspektionens uppföljning har, som framgår ovan, visat på fortsatta brister i elevernas skolmiljö gällande studieron. Skolans ledning har uppmärksammat denna brist och med stöd av Skolinspektionens tidigare beslut satt in ett flertal åtgärder. De åtgärder som beslutats bygger på uppföljningar av orsakerna till att studieron brister. Det har beslutats om regler/förhållningssätt för att förbättra studieron för att samtliga elever på skolenheten dock följs inte dessa av alla lärare vilket rektorn är medveten om. Det har vid Skolinspektionens uppföljning inte framkommit något som tyder på att skolan kommer att minska sina ansträngningar för att uppnå en god studiemiljö. Rektor, lärare och elevhälsan säger att det finns ett pågående arbete för att förbättra studieron. Rektorn anger att åtgärderna kan behöva ses över och revideras vilket också tyder på att skolans arbete kommer att fortsätta till dess att önskat resultat uppnås i samtliga klasser.

Mot bakgrund av ovanstående och vid en samlad bedömning av omständigheterna bedömer Skolinspektionen att det finns särskilda skäl mot ett ingripande. Skolinspektionen avstår därför från att ingripa med stöd av 26 kap. 12 § 3 skollagen.

Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende denna brist och förutsätter att huvudmannen och rektor fullföljer det påbörjade arbetet för att skapa studiero i samtliga klasser samt följer upp att de vidtagna åtgärderna tillämpas på skolan och att de får önskad effekt, det vill säga att samtliga elever inom kort erbjuds en skolmiljö som präglas av studiero.

Avhjälpta brister i verksamheten

Åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionens tidigare beslut Skolinspektionen bedömde i beslut den 23 september 2019 att Kils kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att det vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever (6 kap. 6-10 §§ skollagen). I beslutet framkom att ett sådant arbete inte bedrevs då det bland annat förekom ett kränkande språkbruk bland eleverna på skolenheten. Trots detta förekom inte något aktivt arbete för att motverka det. Inte heller anmälde alla lärare de kränkningar som skedde vilket innebär en stor risk att rektorn inte fick kännedom om de eventuella kränkande behandlingar som inträffade. Skolinspektionen förelade huvudmannen i beslutet att senast den 14 februari 2020 vidta åtgärder med anledning av bristen och att senast samma dag redovisa dessa skriftligen till Skolinspektionen.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att det vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Kils kommun har avhjälpt den påtalade bristen. Bedömningen görs utifrån kommunens skriftliga redovisning samt digitala intervjuer med elever, lärare, representanter från elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen vill understryka vikten av att rektorn fortsätter arbetet med att implementera planen mot kränkande behandling och att all personal är involverade i arbetet med att motverka kränkande behandling och det dåliga språkbruket bland eleverna. I detta arbete ingår också att involvera eleverna så de blir delaktiga i arbetet.

I den redovisning som inkom till Skolinspektionen den 14 februari 2020 samt i den kompletterande redovisningen som inkom den 8 januari 2021 uppger huvudmannen att det på skolan har upprättats ett trygghetsteam där kurator

och pedagoger ingår. Det leds av en biträdande rektor som har fortlöpande möten där arbetet stäms av. Rektor ansvarar ytterst för arbetet med att strukturera och förbättra området trygghet, studiero och trivsel medan det operativa arbetet med trygghetsteamet och trygghetsarbetet ligger hos biträdande rektor. För att sätta upp mål för arbetet och dokumentera det har skolan infört en egen "trivsel och arbetsro enkät" som genomförs varje termin. De kartlägger även riskområden på skolan genom "husmodellen" där elever får redovisa områden i eller kring skolan där de eventuellt känner sig otrygga. Enkätsvaren visar att 90 procent känner sig trygga på skolan. När det gäller negativt språkbruk svarade 54 procent att de inte upplevde detta samt 20 procent att det finns ett sådant. En ny plan för kränkande behandling har enligt huvudmannens kompletterande redovisning upprättats och ska implementeras i januari 2021.

Lärarna och representanterna för elevhälsan berättar vid intervjuer i februari 2021 att planen mot kränkande behandling är uppdaterad av skolans kurator, men att de inte har hunnit implementera den bland personal och elever ännu. I och med framtagandet av nya planen finns rutiner för att utreda anmälningar och dokumentera dessa, berättar representanterna för elevhälsan. Skolvärdinnorna ingår i trygghetsteamet och reagerar snabbt på vad som sker och utreder det, säger några lärare. I intervjuer med eleverna berättar de att det är vanligt med könsord och andra "fula ord" bland eleverna på skolan. Eleverna säger att det oftast är på skoj och att de inte "bryr" sig. Elever säger att de själva känner sig trygga, men att alla elever kanske inte gör det. Några elever säger att de skulle gå till sin lärare om de upplever sig kränkta, då hjälper lärarna till och skolvärdinnorna reagerar också, säger eleverna. Rektorn berättar i intervju att han känner till att det finns ett negativt språkbruk på skolan och säger att mentorerna ska ta upp det med eleverna. Några lärare säger att de har diskuterat med eleverna på mentorsträffarna vad en kränkning är och att detta har gjorts eftersom det står i planen mot kränkande behandling och för att rektorn har påtalat att det ska göras. I intervju med representanterna för elevhälsan säger de att området kränkande språkbruk är ett av rektorn och elevhälsan identifierat område att arbeta med på skolenheten. De säger vidare att det krävs en styrning av arbetet med området. Lärare som intervjuats säger att de har skrivit och lämnat in "incidentrapporter" till trygghetsteamet och att de tror att kränkningar utreds snabbt.

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete*Skolinspektionens tidigare beslut*

Skolinspektionen bedömde i beslut den 23 september 2019 att elevhälsan inte användes främst förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar). Det huvudsakliga arbetet som elevhälsan utförde bestod istället mestadels av akuta ärenden efter att specifika behov uppstått även om det fanns planer på att arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande. Vid tiden för tillsynen fanns dock ännu inte ett sådant arbete på plats. Skolinspektionen förelade huvudmannen i beslutet att senast den 14 februari 2020 vidta åtgärder med anledning av bristen och att senast samma dag redovisa dessa skriftligen till Skolinspektionen.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att det vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Kils kommun har avhjälpt den påtalade bristen. Bedömningen görs utifrån kommunens skriftliga redovisning samt digitala intervjuer med elever, lärare, representanter från elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen vill påpeka vikten av att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete fortgår även under rådande pandemi då elevhälsans roll är än viktigare för elevernas hälsa och utveckling.

I den redovisning som inkom till Skolinspektionen den 14 februari 2020 samt i den kompletterande redovisningen som inkom den 8 januari 2021 uppger huvudmannen att flera åtgärder genomförs och planeras. Huvudmannen skriver att elevhälsans roll ska vara att stötta och utbilda pedagoger i arbetet med att designa lektioner och diskutera lärmiljöer som möjliggör elevernas kunskapsutveckling. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att elevhälsans kurator planerar en föräldrastödsgrupp tillsammans med IFO där syftet är att handleda föräldrar utifrån ett skolperspektiv. Huvudmannen skriver också att skolenheten ordnar en "värdegrundsvecka" under höstterminerna där föreläsningar om hälsofrämjande områden tas upp. Vidare skriver huvudmannen att utbildningsinsatsen "Lärande för specialpedagogik" har lyft lärarnas diskussioner och satt mer fokus på pedagogernas roll i skolan. Elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete ska följas upp i slutet av vårterminen 2021. Huvudmannen skriver i sin redovisning att bristen i princip är avhjälpt då aktiviteterna finns med i ett årshjul, men tillägger att det kvarstår ett arbete med att arbeta mer hälsofrämjande.

Vid Skolinspektionens digitala intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan samt rektor framgår att det nu till viss del bedrivs ett förebyggande och hälsofrämjande arbete på Sannerudsskolan 7-9 för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Lärarna, representanterna för elevhälsan samt rektorn berättar att ett arbete pågår med att minska frånvaron. De berättar vidare att skolan har ett trygghetsteam där bland annat kuratorn har tagit fram plan mot diskriminering och kränkande behandling. Rektorn samt representanterna för elevhälsan berättar att de varannan vecka har separata möten där de försöker prioritera det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Representanterna för elevhälsan, lärarna och rektorn berättar vidare att utbildningen "Specialpedagogik för lärande", som lyfter fram ledarskapsrollen är en pågående utbildning för lärarna. Även "tillgänglig lärmiljö" är ett utvecklingsområde där man i förebyggande syfte arbetar med att göra skolmiljön tillgänglig för alla elever. På grund av pandemin har de fått pausa en del av det förebyggande och hälsofrämjande arbete som exempel samtalsgrupper, värderingsövningar med eleverna i klasserna samt tjejgrupper, som annars är en viktig del i det förebyggande och främjande arbetet, berättar representanterna vidare. Skolsköterskan har haft utbildning för lärarna om pandemin och rutiner kring hygien för att minska smittspridning.

Skolenhetens systematiska kvalitetsarbete

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslut den 23 september 2019 att Kils kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att rektorn analyserar resultatet inom utbildningen, utifrån detta beslutar om nödvändiga utvecklingsåtgärder och planerar för och genomför dessa samt dokumenterar kvalitetsarbetet (4 kap. 4-7 §§; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar). Det fanns en dokumenterad uppföljning av både kunskapsresultat och arbetet med trygghet och studiero, men det saknades en analys av resultaten i syfte att utveckla verksamheten. Därmed fanns inte heller några planerade utvecklingsåtgärder utifrån en sådan analys. Skolinspektionen förelade huvudmannen i beslutet att senast den 14 februari 2020 vidta åtgärder med anledning av bristen och att senast samma dag redovisa dessa skriftligen till Skolinspektionen.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att det vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Kils kommun har avhjälpt de påtalade bristerna. Bedömningen görs utifrån kommunens skriftliga redovisning samt digitala

intervjuer med lärare, representanter från elevhälsan och rektorn. Skolinspektionen vill understryka vikten av att de utvecklingsåtgärder som beslutas efter genomförd analys av resultaten tydligt framgår i det dokumenterade kvalitetsarbetet, så att de kan följas upp och utvärderas, samt att all personal, även elevhälsan, framöver involveras mer i skolans systematiska kvalitetsarbete vilket ger förutsättningar att skolenhetens utvecklingsområden blir mer träffsäkra.

I den redovisning som inkom till Skolinspektionen den 14 februari 2020 samt i den kompletterande redovisningen som inkom den 8 januari 2021 uppger huvudmannen följande åtgärder för att komma tillrätta med bristerna. Ledningsgruppen på skolan har skapat förutsättningar för att kunna hantera frågor som behövs arbetas med, som till exempel att lägga upp årsplaner för verksamheten – att skapa en struktur för uppföljningar och utvärderingar. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att ledningsgruppen har i uppdrag att involvera alla medarbetare i det systematiska kvalitetsarbetet. Vidare står i huvudmannens redovisning att rektor följer upp det systematiska kvalitetsarbetet och initierar insatser som ska stötta verksamheten och bidra till att elevernas måluppfyllelse ökas. Utvärdering kommer att ske genom diskussionsgrupper samt enkäter som kommer att ligga till grund för förändringar och förbättringar. Dock kvarstår en del kring struktur och organisation kring det systematiska kvalitetsarbetet samt att få mer perspektiv genom lärarnas delaktighet, skriver huvudmannen.

Skolinspektionen har tagit del av Sannerudsskolans systematiska kvalitetsarbete för läsåret 2019/20, Under den inledande rubriken står att läsåret 2019 – 2020 har varit ett lugnt och stabilt läsår på skolan där steg har tagits i rätt riktning. Det står vidare att en bra struktur i arbetsorganisationen har skapats och i nuläget är det en del rutiner som behöver revideras och förbättras. Måluppfyllelsen för eleverna är låg och det behövs ett gemensamt arbete med alla årskurserna för att höja resultaten. Därefter redovisas bland annat resultat från Skolenkäten avseende trygghet, studiero och kränkande behandling samt kunskapsresultat i form av meritvärdet i årskurs 7-9 samt betygspoäng i samtliga ämnen för årskurs 9. Under respektive område anges att analys har skett av resultaten samt vilka slutsatser skolan drar av dessa. Där anges även vad skolan behöver arbeta vidare med. Samverkan mellan skola och hem samt pedagogiskt ledarskap är också områden som behandlas i skolans systematiska kvalitetsarbete.

Vid Skolinspektionens digitala intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan samt rektor framkommer att Sannerudsskolan 7-9 har ett dokumenterat systematiska kvalitetsarbete. Rektorn sitter tillsammans med arbetslagsledarna vid uppstart av terminerna och analyserar studieresultat

och enkätresultat för att uppmärksamma och dokumentera utvecklingsområden för skolan. Arbetet förankras sedan i arbetslagen där lärarna får möjlighet till att tycka till och ha synpunkter på utvecklingsområdena. Samtliga intervjuade uppger att skolans nuvarande utvecklingsområden är utbildning i lektionsstruktur, att minska frånvaron samt specialpedagogik där extra anpassningar och särskilt stöd ingår. Elevhälsan får viss information om skolans utvecklingsområden och vissa uppgifter att utföra från rektor men är inte så involverade i helheten av skolans utvecklingsbehov, vilket de saknar.

På Skolinspektionens vägnar

X Claes Börjesson

Claes Börjesson

Beslutsfattare

Signerat av: Claes Börjesson

X Ia Thun

Ia Thun

Föredragande

Signerat av: Ia Thun

I ärendets slutliga handläggning har även undervisningsråd Elisabeth Fogelberg och utredare Katrin Söderlind deltagit.